

FUNCTIONARUL PUBLIC

ZIAR BILUNAR EDITAT DE CĂTRE ACADEMIA DE ADMINISTRARE PUBLICĂ

SUPLIMENT LA REVISTA „ADMINISTRAREA PUBLICĂ”

1 februarie - Ziua autonomiei locale și a lucrătorului din administrația publică locală

Funcționarii publici – forța motrice a statalității noastre

Îmi pare semnificativă utilizarea cuvântului **lucrător** în sintagma de mai sus întru denumirea sărbătorii profesionale - Ziua autonomiei locale și a lucrătorului din administrația publică locală, pe care o marcăm în fiecare an, pe 1 februarie. E pandemie! Evident, e un mod de viață mai deosebit, sunt forme de activitate speciale. Dar acest contingent de lucrători continuă să muncească cu dăruire și competență, pe toate liniile, cu riscuri majore de infectare, cu salarii indecente și condiții de muncă încă neadecvate. Prin profesionalismul lor și devotament, ei sunt forța motrice întru statalitatea noastră.

Federația Sindicatelor Angajaților din Serviciile Publice (SINDASP), care reprezintă circa 27 mii de angajați, membri de sindicat, din structurile statale de toate nivelurile, a pledat totdeauna pentru aceste calități ale membrilor săi, pentru salarii și condiții de muncă decente în ramură și depune toate eforturile pentru a proteja drepturile și interesele angajaților din serviciile publice locale în relațiile de muncă.

Multe se produc în țară care determină modul de a trăi, a gândi și a munci al lucrătorilor din administrația publică locală. Crizele și instabilitatea politică, economică și socială frecvente fac dificilă astăzi gestionarea treburilor la nivel local, diluează calitatea serviciilor publice pentru comunități, pentru societate, produc efectul de incertitudine al

oamenilor în ziua de mâine.

În acest sens, Federația SINDASP este pentru implicarea continuă activă în procesul de consolidare a autonomiei locale, de îmbunătățire a serviciilor publice locale, modernizarea infrastructurii locale și dezvoltarea localităților, implementarea priorităților stabilite, inclusiv prin îmbunătățirea colaborării între autoritățile publice centrale și cele locale, dar suntem îngrijorați de modul de abordare insuficient, de

xe. Calitățile unui angajat din administrația publică locală, în special abilitățile profesionale de domeniu, sunt formate și dezvoltate în cadrul **Academiei de Administrare Publică, Centru național de formare și perfecționare a cadrelor din administrația publică din Republica Moldova**. În acest sens, tacticile și strategiile curriculare, actul de formare și perfecționare a personalului administrativ din cadrul acestei instituții de prestigiu trebuie să fie

și urgente de modificare a legislației în vigoare în vederea majorării substanțiale a salariilor pentru toate categoriile de salariați din ramură, în contextul sistemului unitar de salarizare a funcționarilor publici și a angajaților din serviciile publice locale (Legea nr. 270/2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar), plata salariilor complete pentru munca prestată de funcționarii publici în condiții de pandemie să fie obligatorie în toate autoritățile publice locale, în contextul luptei cu pandemia și a majorării salariilor în sistemul medical, să fie aplicate aceleași valori de majorare a salariilor pentru toți angajații din administrația publică locală care, în mod real, se află și ei pe prima linie de luptă contra Covid-19, prestand servicii publice de calitate cetățenilor și se supun unor riscuri directe de infectare.

În final, totalitatea de forme și metode de formare/instruire și perfecționare a lucrătorilor din administrația publică locală, instituirea pe cale legislativă a unei adevărate autonomii locale constituie un nou val, unul deosebit de important și specific, întru fortificarea și eficiențizarea serviciului public al țării de astăzi și de mâine.

Sănătate și succes, stimaiți lucrători din administrația publică locală!

Vlad CANTÎR,
Președintele Federației
SINDASP, membru
al Senatului AAP

lipsa de capacitate a partenerilor sociali de a construi un dialog real și eficient, pe calea unor negocieri valide, efective și constructive, la nivel tripartit.

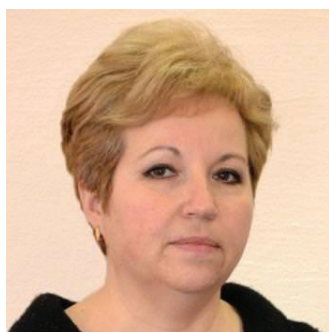
În contextul multiplelor provocări, apar diverse impedimente pentru lucrătorii din administrația publică locală de a desfășura activități de calitate și de performanță, iar specificul responsabilităților și capacităților de funcție necesare presupun competențe speciale și deosebite, mai cu seamă adecvate perioadei marcate pandemic.

Activitățile cadrelor din administrația publică locală sunt numeroase și dintre cele mai comple-

adaptate la imperativele zilei de astăzi, ținându-se cont de toată complexitatea ansamblului de caracteristici.

E important de menționat că angajații din administrația publică locală trebuie să fie tratați cu demnitate și onoare. În funcția publică de acest nivel trebuie să fie promovată o politică salarială adecvată. Astfel, în scopul de a proteja drepturile și interesele de muncă, sociale și economice ale membrilor de sindicat din ramură, Federația Sindicatelor Angajaților din Serviciile Publice a făcut adresări către Parlamentul și Guvernul Republicii Moldova privind locuri și condiții de muncă adecvate, acțiuni concrete

Prezentăm subdiviziunile Academiei

Cercetarea științifică – domeniu prioritar al
Academiei de Administrare Publică

Administrația publică din Republica Moldova trece la etapa actuală printr-un proces profund de reformare, care are ca obiectiv principal ajustarea la rigoriile europene. Un rol deosebit în desfășurarea acestui proces, îi revine Academiei de Administrare Publică, având misiunea de formare a specialiștilor de înaltă calificare prin studiile superioare de master și doctorat, înzestrați cu gândire analitică, cu abilități de leadership, de înțelegere a problematicii managementului social și modernizării continue a administrației publice.

Desfășurarea acestui proces într-o manieră constructivă și cu un impact favorabil, presupune necesitatea corespunderii acestora unor abordări științifice argumentate, bazate pe paradigme moderne, capabile să asigure consecutivitatea și ireversibilitatea acțiunilor inițiate în acest domeniu. Din aceasta derivă misiunea Academiei în efectuarea cercetărilor științifice în domeniul teoriei și practicii administrării publice în vederea creării unui suport științific pentru desfășurarea reformei administrației publice, la etapa actuală.

Una dintre activitățile prioritare pentru Academie reprezintă diversificarea cercetărilor științifice în domeniul administrației publice și adaptarea lor continuă la solicitările practicii administrative aflate în perma-

nentă evoluție și dezvoltare, elaborarea de noi forme și metode de administrare, care să asigure eficiența activității autorităților publice în procesul complex de reformare.

Activitatea de cercetare a Academiei de Administrare Publică este coordonată de către Direcția știință și cercetare.

Activitățile organizatorice și funcționale ale Direcției se desfășoară în conformitate cu obiectivele prioritare ale Academiei privind investigațiile științifice, în modul și condițiile stabilite de legislația și actele normative în vigoare ale Republicii Moldova, Statutul Academiei și Regulamentul direcției, instrucțiunile și deciziile respective ale Senatului, Rectoratului și conducerii Academiei.

În vederea realizării misiunii sale, Direcției îi revin următoarele funcții de bază:

- colaborarea cu instituțiile similare Academiei de peste hotare în domeniul pregătirii și perfecționării profesionale a cadrelor în scopul asigurării condițiilor pentru implementarea experienței internaționale privind gestionarea fenomenelor politice și sociale;

- elaborarea și întreținerea domeniilor strategice de colaborare ale Academiei cu instituții de învățământ superior din Republica Moldova și de peste hotare, în

scopul îmbunătățirii procesului de instruire prin cercetarea și aplicarea experienței altor țări;

- stabilirea și dezvoltarea contactelor cu organizațiile, programele, rețelele și fondurile internaționale precum și cu societatea civilă;

- inițierea, implementarea și monitorizarea proiectelor internaționale ale instituției;

- serviciile Direcției drept punct central de informație, accesibil tuturor colaboratorilor, profesorilor, masteranzilor, doctoranzilor și audiențelor Academiei.

Academia participă prin serviciile educaționale și de cercetare prestate, la edificarea societății bazate pe cunoaștere. Direcția știință și cercetare are misiunea de integrare a eforturilor cadrelor științifico-didactice în investigarea problemelor actuale din administrația publică. Această misiune cuprinde prioritar cercetarea fundamentală și aplicativă, îmbinată cu activități de consultanță a autorităților publice și de expertiză a diferitor aspecte structurale și funcționale privind procesul administrativ.

Cercetarea se desfășoară în cadrul catedrelor de specialitate, laboratoarelor de cercetare, proiectelor investigaționale, școlii doctorale, coordonată de Direcția știință și cercetare în conformitate cu politicile de cercetare aprobate de Senatul Academiei.

Manifestări științifice
devenite tradiție

Pentru valorificarea cercetărilor științifice, Direcția știință și cercetare contribuie activ la organizarea în cadrul Academiei a diferitor manifestări științifice devenite deja tradiție, în cadrul cărora se pun în discuție cele mai stringente probleme solicitate de evoluția reformei administrației publice.

Conferința științifico-practică internațională „Teoria și practica administrării publice”. Conferința respectivă se organizează anual în luna mai și se dedică Zilei Academiei marcată la 21 mai. Discuțiile se produc atât în ședința plenară a conferinței, cât și în cele șase ateliere.

Conferința științifico-practică internațională „Contribuția tinerilor cercetători la dezvoltarea administrației publice”. Conferința respectivă se organizează anual în luna februarie de către Catedra Științe administrative în comun cu Direcția știință și cercetare și Școala doctorală, și întrunește tineri cercetători din țară și străinătate, doctoranzi, masteranzi, funcționari publici preocupați cu activități de cercetare.

Masa rotundă cu participare internațională „Interacțiunea dreptului național și internațional în realizarea protecției drepturilor și libertăților fundamentale ale omului”. Masa rotundă respectivă este organizată anual în luna decembrie de către Catedra Științe juridice și este consacrată Zilei internaționale a drepturilor omului.

Masa rotundă „Noi tendințe ale managementului public în contextul integrării Republicii Moldova în Uniunea Europeană”, organizată de Catedra Economie și management public.

(Continuare în pag. 3)

(Sfârșit. Început în pag. 2)

Proiecte și Granturi de cercetare

În Academie se acordă o atenție deosebită cercetărilor în cadrul proiectelor naționale și internaționale. Direcția știință și cercetare asigură consiliere și informații structurilor din Academie pentru activitatea de cercetare științifică, facilitează informarea cu privire la granturile de cercetare științifică oferite de organisme internaționale, agenți economici etc. Direcția sprijină cadrele didactice și cercetătorii pentru elaborarea documentației de participare la competiții și obținerea de granturi/contracte de finanțare a activității de cercetare științifică în țară și străinătate, asigură derularea activităților de cercetare.

Membrii catedrelor sunt antrenați în diverse proiecte de cercetare. În prezent activitatea de cercetare științifică și inovațională, realizată în cadrul Academiei, se axează pe realizarea a 8 proiecte științifice:

UE/MIG/EUS 586976-EPP-1-2017-1-MD-EPPIMO-MODULE(2017-2020); „Diversitatea culturală și interculturalitatea în contextul geopolitic european (sf. sec. XX – încep. ec. XXI) (2018-2022); „Diplomația economică: posibilități de asigurare a securității naționale”, proiect de cercetare și inovare cercetare postdoctorală 2019-2021; „Iniative Francophones d'Etablissement”, (2019-2022); „Parteneriat Transfrontalier pentru Dezvoltarea Antreprenoriatului Social” (2020-2022) 2SOFT/1.1/10; „Consolidarea sistemului de securitate națională prin cunoaștere și comunicare” (cifru: 20.8009.0807.28), proiect de cercetare și inovare (2020-2023); „Comprehensiunea Uniunii Europene: abordarea multiconceptuală” /EUDIPSEC/620918-EPP-1-2020-1-MD-EPPIMO-CMAIR(2020-2023); „Migrația ca factor decisiv de influență asupra securității UE/MIG/EUS” 586976-EPP-1-2017-1-MD-EPPIMO-MODULE(2017-2020).

rințe științifico-practice, ședințe de lucru cu autoritățile publice locale.

Acreditarea activității științifice

Evaluarea activității științifice se realizează în funcție de standardele naționale. În anul 2014, în rezultatul evaluării Academiei de Administrare Publică de către Comisia de acreditare a organizațiilor din sfera științei și inovării a Consiliului Național pentru Acreditare și Atestare, prin Hotărârea nr. AC-1/3 din 11 aprilie 2014, (Monitorul oficial al Republicii Moldova nr. 99-102(4738-4741 din 25 aprilie 2014), Academia a fost reacreditată la profilul de cercetare „Suport științific în modernizarea administrației publice din Republica Moldova”, fiindu-i acordată categoria „B” organizație competitivă pe plan internațional. (Certificat de acreditare seria P nr. 065)

Mobilitate academică în domeniu cercetări

Direcția știință și cercetare contribuie la dezvoltarea mobilității academice. Cadrele didactice, doctoranzii și masteranzii Academiei beneficiază de mobilitate academică în cadrul proiectelor internaționale, obținând burse de studiu în străinătate, efectuând stagii după hotare. De asemenea, participă la conferințe, simpozioane și alte manifestări

științifice, inclusiv manifestări științifice internaționale, organizate în România, Estonia, Armenia, Georgia, Kazahstan, Turcia, Polonia, Bulgaria, Ucraina, Germania, Irlanda și alte țări.

Cercetătorii din cadrul catedrelor sunt membri ai unor colegii de redacție ale edițiilor științifice din străinătate și din țară, membri ai comisiilor de experți ai Agenției Naționale de Asigurare a Calității în Educație și Cercetare (ANACEC), membri ai seminarilor științifice de profil, membri ai consiliilor științifice de susținere a tezelor de doctor, referenți oficiali ai tezelor de doctor, membri ai comitetelor de program ale unor manifestări științifice din țară și din străinătate.

Direcția știință și cercetare, având în vedere importanța cercetării științifice pentru dezvoltarea cunoașterii și formarea cadrelor de înaltă calificare, pune accent pe excelență, interdisciplinaritate și vizibilitate internațională, susține cercetările complexe în domeniile administrație publică, economie, drept, relații internaționale și participarea în proiectele naționale și internaționale de cercetare.

Silvia DULSCHI,
doctor, conferențiar
universitar, Șef Direcție
știință și cercetare

„Educational for Drone (eDrone)”. 2016-2020. (Programul Erasmus+). Proiectul prevede crearea centrelor de instruire pentru utilizarea dronelor civile la diferite niveluri. Parteneri: universități din Italia, Polonia, Franța, România, Georgia, Armenia, Belarus, Moldova. Proiectul este finanțat de către Comisia Europeană. De asemenea, în anul 2020, au fost implementate proiectele: „Migrația ca factor decisiv de influență asupra securității”

La nivel național, în cadrul Programului proiectelor de cercetări științifice fundamentale și aplicative pentru 2020-2023, Academia de Administrare Publică realizează proiectul instituțional: „Consolidarea sistemului de securitate națională prin cunoaștere și comunicare”.

În cadrul proiectelor naționale și internaționale sunt organizate și desfășurate ateliere de lucru, mese rotunde, confe-

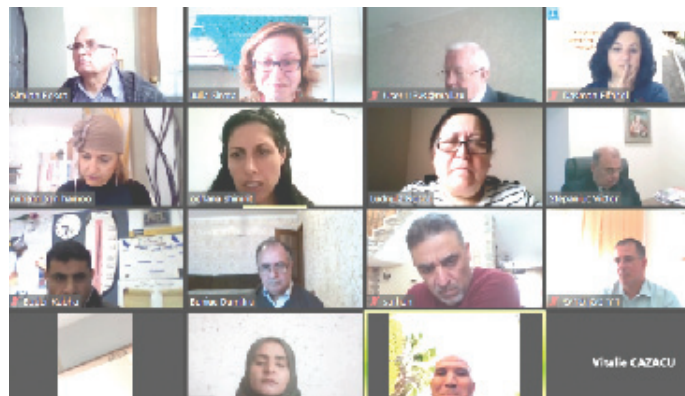
Internaționalizarea învățământului superior este o prerogativă a Academiei de Administrare Publică. În acest scop, Academia de Administrare Publică oferă posibilitatea cetățenilor străini de a urma programe de studii la cele două cicluri: masterat și doctorat.

În anul academic 2020-2021, în cadrul Scolii doctorale a Academiei de Administrare Publică își fac studiile 20 de studenți-doctoranzi, cetățeni străini, originari din România și Israel.

O atenție sporită în realizarea programului de studii superioare de doctorat de către studenții-doctoranzi străini Școala doctorală acordă indicatorilor calitativi, cu accent pe calitatea predării și învățării, dar și pe rezultatele cercetării.

Astfel, în perioada 20 - 25 ianuarie 2021, pen-

Școala doctorală a desfășurat sesiunea de evaluare a studenților străini

tru studenții-doctoranzi ai anului III de studii din Israel a fost organizată (online) sesiunea ordinară de evaluare. Comisiile de evaluare, în componența cărora au fost incluși conducătorii de doctorat și membrii comisiilor de îndrumare, au audiat referatele științifice, elaborate de către studenții-

doctoranzi la tema tezei de doctorat și rapoartele privind realizarea programului de cercetare.

În rezultatul evaluării, toți cei 16 studenți-doctoranzi au fost promovați cu succes în anul IV de studii.

Este de menționat faptul, că pe parcursul anilor de studii, studenții-doctoranzi

dau dovadă de responsabilitate și sârguință în realizarea programului individual de activitate și cooperează activ cu conducătorii de doctorat în finalizarea cu succes și în termen a tezei de doctorat.

Anul academic 2020-2021 este pentru studenții-doctoranzi din Israel unul important, deoarece finalizează studiile și urmează să prezinte teza de doctorat pentru evaluare și susținere publică.

Le dorim încheierea cu succes a studiilor în Republica Moldova.

Vitalie CAZACU,
doctor, conferențiar
universitar, șef Școala
doctorală, AAP

Opinii ale studenților-masteranzi despre sesiunea online

Prin profesionalism, asigurată calitatea studiilor online

Viorel FROSINEAC,
consultant principal
în Direcția generală
relații internaționale
a Casei Naționale de
Asigurări Sociale,
programa - Relații
internaționale, anul I

Indubitabil, că pandemia provocată de COVID-19 a impus și la Academia de Administrare Publică situația desfășurării sesiunii de iarnă în regim online, pe platforma ZOOM. În scopul interacțiunii cu profesorii și colegii, au fost create gru-

puri pe diferite rețele sociale (Viber, WhatsApp, Facebook Messenger), transmiterea materialelor didactice s-a efectuat prin intermediul poștei electronice, fiind posibil un feedback continuu. Reușita acestei interacțiuni se datorează profesionalismului cadrelor didactice, care au demonstrat bune cunoștințe și practici în predarea online, în utilizarea platformelor electronice și a tehnologiilor informaționale, precum și meritul conducerii Academiei de Administrare Publică, privind organizarea impecabilă a sesiunii. Vasta literatură oferită și exemplele practice au depășit așteptările studenților-masteranzi în procesul de studiere online. Aș menționa aici și accesul la bazele de date internaționale prin intermediul Bibliotecii Științifice a Academiei, care ne oferă posibilitatea de a studia și a cunoaște mai bine practicile internaționale pe subiec-

tele care ne interesează ce ne vor ajuta în dezvoltarea noastră profesională.

O sugestie valabilă pentru predarea online ar fi înregistrarea (video/audio) a cursurilor predate de către profesori, ca soluție la acele absențe ale studentului-masterand de la ore sau indisponibilitate de conectare temporară la tehnologiile informaționale, fiind posibilă accesarea electronică a acestei biblioteci pe pagina web a Academiei, asigurându-se astfel, accesul la studierea continuă.

Desfășurarea la un înalt nivel a procesului de studii în condițiile pandemiei COVID-19 ne oferă oportunitatea majoră de a asimila temeinic cunoștințele în administrația publică predate nouă de profesori și specialiști, buni cunoscători de practici internaționale, ceea ce constituie pentru orice funcționar public o perspectivă de dezvoltare profesională și de imple-

mentare în lucrul de zi cu zi a cunoștințelor însușite. Datorită programei de master, deja am inițiat un proces în activitatea de funcționar public privind îmbunătățirea gradului de prestare a serviciilor și aplicare nedefectuoasă a prevederilor acordurilor internaționale (de specialitate) – ce vor determina realizarea calitativă a activităților stabilite conform fișei postului.

Astfel, axându-mă pe problemele sistemului de asigurare socială, mi-am propus ca în teza de master să analizez Mecanismele politicii externe de asigurare socială a populației, în contextul migrației masive din Republica Moldova. Acest subiect important al sferei sociale, cercetat prin prisma relațiilor internaționale, ar permite să genereze idei, ipoteze și exemple de îmbunătățire a sistemului de asigurare socială din Republica Moldova, aplicabil situației actuale.

A luat sfârșit sesiunea online la Academia de Administrare Publică, o perioadă încordată, în condiții specifice, dar care a demonstrat pe viu capacitățile notorii ale instituției de organizare la nivel a orelor, apoi a sesiunii. Pentru mine, în-deosebi, a însemnat încă o dată alegerea corectă – de a aplica la Academia de Administrare Publică. Fiindcă multe lucruri trebuie să le descopăr, adică să-mi continui studiile. Că oriunde ai activa, precum și în cadrul Forțelor Armate, ai relații cu oamenii și e bine să știi a conlucra cu ei la justa valoare. Iar Academia de Administrare Publică este anume acea instituție unde însușești perfect darul administrativ, adică de a lucra cu oamenii.

Dar iată, la început de studii, această provocare enormă, la nivel mondial, criza epidemiologică, fiecare ne puneam întrebarea: ce va urma? Spre surprinderea noastră, a studenților-masteranți, procesul de studii a demarat conform

orarului, desigur, în noile condiții, online, determinate de această criză. Și acum, după sesiune, vreau să-mi expun opinia mea personală, ca student-masterand la programa Administrarea Publică. În primul rând, am fost plăcut surprins de organizarea și desfășurarea la nivel a studiilor, cu toate problemele de ordin de sănătate publică (pandemie) și restricțiile impuse de către Comisia Națională Excepțională în Sănătate Publică, probleme de ordin financiar și tehnice, având în vedere încheierea contractelor de asistență tehnică și instalarea softurilor, precum și instruirea cadrelor didactice de a gestiona acest soft.

În al doilea rând, consider că decizia de a desfășura sesiunea online, în condițiile pandemiei, era una cea mai corectă și adecvată situației pandemice. Este de remarcat, că corpul profe-

Sesiunea online – o provocare și o practică avansată de studii

Rostislav ROTARI,
Secretar General al
Ministerului Apărării,
programa Administrarea
Publică

soral-didactic, conducerea Academiei au depus mari eforturi pentru a asigura desfășurarea la un nivel înalt a sesiunii de iarnă în cadrul instituției.

Am rămas foarte încântat de utilizarea la examene a metodelor de analiză, de discuțiile profesori-studenți cu întrebări-răspunsuri la

temă în cadrul examenelor la disciplinele supuse evaluării. Consider că această metodă creează condiții favorabile pentru dezvoltarea gândirii studenților și, în opinia mea, va avea succes nu numai în cadrul Academiei de Administrare Publică, dar și în cadrul altor instituții de învățământ superior din țară.

Trecând cu bine prima testare, am mare dorință să-mi aprofundez cunoștințele în domeniul administrării publice nu numai în scopul perfecționării activității mele la poziția ocupată în cadrul Ministerului Apărării, dar și pentru crearea unei baze științifice mai solide și profunde pentru o carieră de succes în serviciul public, dar poate și pentru un viitor politic și, în acest sens, îmi pun toate speranțele în Academia de Administrare Publică.

Cu grijă pentru copii la Academie

Constanța GAIDEU,
consultant principal,
Ministerul Sănătății,
Muncii și Protecției
Sociale, programa de
master științific Teoria și
practica administrației
publice

Activând în cadrul Ministerului Sănătății, Muncii și Protecției Sociale, am simțit necesitatea de a mă perfecționa în domeniul

administrației publice, de a acumula noi cunoștințe de profil pentru a presta servicii de calitate, cu atât mai mult că sunt angajată în cadrul Direcției politici de protecție a drepturilor copilului și familiilor cu copii. Și am hotărât să aplic la Academia de Administrare Publică, unde sunt create cele mai bune condiții de studii postuniversitare pentru a te afirma în plan profesional. Și chiar de la bun început m-am convins de avantajele studiilor de la Academie, în orice condiții și provocări.

Ținând cont de situația epidemiologică din țară, cauzată de răspândirea virusului COVID-19, aș putea relata că administrația Academiei a manifestat o grijă sporită față de întregul corp profesoral-didactic și pentru fiecare student-masterand,

în parte, respectând toate măsurile necesare pentru combaterea și prevenirea infectării cu COVID-19.

Astfel, s-a simțit o bună susținere prin asigurarea permanentă a accesului la ore prin intermediul platformei ZOOM, accesul liber a studenților-masteranți către platforma E-Learning, a fost pusă la dispoziție de către profesori toată informația necesară pentru pregătirea de ore, inclusiv a fost disponibil și accesul la Biblioteca Științifică a Academiei. Profesorii mereu au dat dovadă de receptivitate și profesionalism la toate dificultățile întâmpinate, abordând soluțiile de comun acord cu studenții-masteranți.

Totuși, înțeleg cât de dificil este în regim online să menții atenția unui auditoriu și să interacționezi cu fiecare student în parte.

Este de apreciat faptul că profesorii au folosit diverse metode pentru a însuși cu ușurință cursul predat, iar un rol aparte l-a avut tehnica „întrebări-răspunsuri”, prin care au putut fi implicați toți studenții-masteranți.

Cu siguranță, regimul online își are partea sa negativă care, în opinia mea, este că din volumul de materie predat se asimilează un procent mai mic, comparativ cu regimul obișnuit de predare, din cauza pierderii interacțiunii dintre profesor-student-masterand.

La finisarea primei sesiuni încă nu sunt decisă referitor la tema mea de master, dar am rămas profund impresionată de cursurile predate și am o aspirație mult mai mare de a cerceta problemele cu care se confruntă întreg sistemul administrativ și de a identifica noi soluții în dezvoltarea sa.

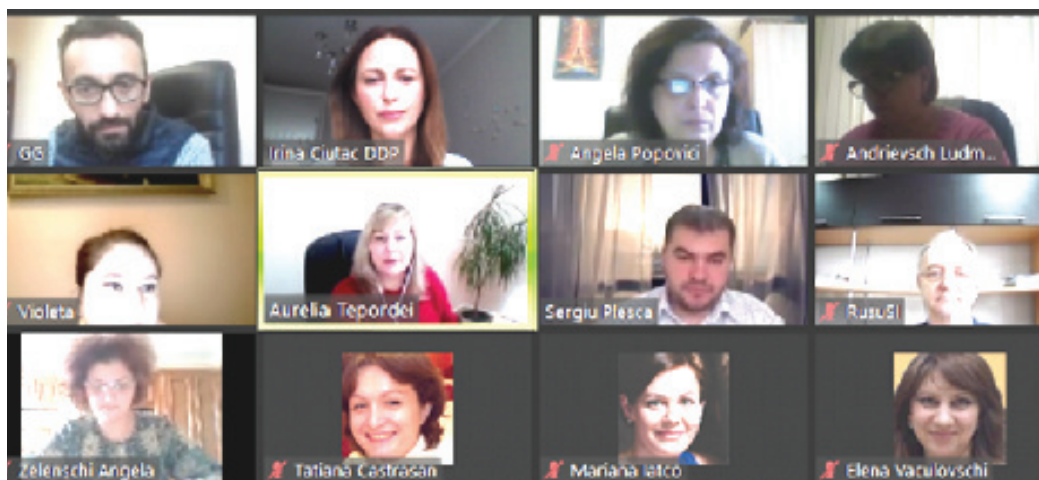
Elaborarea cursurilor noi și consolidarea corpului de formatori implicați în activitățile de prestare a acestora este unul dintre obiectivele Academiei de Administrare Publică, care asigură adaptarea ofertei educaționale cerințelor actuale ale beneficiarilor și contribuie la dezvoltarea competențelor necesare pentru o administrație publică modernă și performantă. Academia are o experiență vastă în domeniul elaborării cursurilor noi, realizând acest proces în trei etape:

- elaborarea cursului propriu-zis ce presupune proiectarea curriculumului acestuia, conținutului și suportului de curs (ghidului formatorului, ghidului participantului, prezentărilor), instrumentelor de evaluare etc;

- formarea formatorilor axată pe cunoașterea structurii, conținutului acestuia și utilizarea kit-ului metodologic aferent cursului;

- pilotarea cursului ce se realizează de formatorii nou formați care permite testarea și sistematizarea conținutului cursului și trusei de metode utilizate, reieșind din propunerile, re-

Formare a formatorilor în domeniul managementului serviciilor publice locale

comandările participanților la cursul-pilot.

În anul 2020, Academia, în parteneriat cu Agenția de Cooperare Internațională a Germaniei (GIZ), a elaborat cursul de dezvoltare profesională a funcționarilor din cadrul autorităților publice locale „Managementul serviciilor publice locale”. În scopul extinderii și consolidării echipei de formatori implicați în realizarea evenimentelor de instruire cu acest generic, recent, s-a desfășurat cursul de formare a formatorilor în domeniu, care s-a centrat pe

consolidarea cunoștințelor, dezvoltarea abilităților și modelarea atitudinilor necesare participanților la curs în vederea exercitării unui management eficace al serviciilor publice locale, fiind structurat în trei module:

- organizarea serviciilor publice;
- modalități de gestiune a serviciilor publice locale;
- managementul calității serviciilor publice locale.

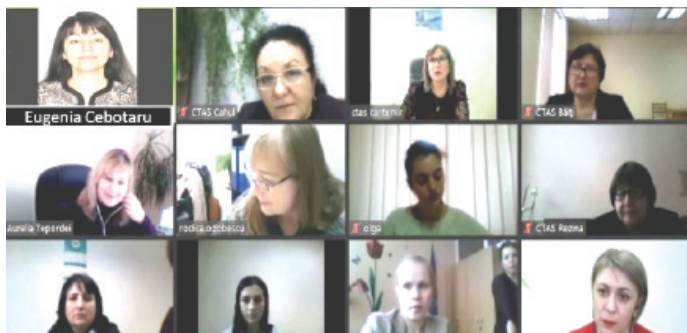
Instruirea a fost realizată de autorul cursului - Violeta Tincu, doctor, conferențiar universitar, formator cu vastă expertiză

și experiență relevantă atât domeniului de gestionare a serviciilor publice locale, cât și instruirii adulților.

Urmare a participării la curs și sesiunea de pilotare a acestuia, formatorii certificați au fost antrenați în activitățile de prestare a cursului „Managementul serviciilor publice locale”, realizat în colaborare cu GIZ.

Irina CIUTAC,
director adjunct,
Departament dezvoltare profesională, AAP

Continuă instruirea personalului din cadrul Casei Naționale de Asigurări Sociale

Academia de Administrare Publică continuă să instruiască funcționarii publici de conducere/execuție din cadrul Casei Naționale de Asigurări Sociale (CNAS) în domeniul utilizării tehnologiilor informaționale în activitatea profesională.

Participanții la instruire învață, ghidați de către dna Eugenia Cebotaru șef Secție e-Instruire și tehnologii informaționale în cadrul Academiei de Administrare Publică, cum să utilizeze eficient Programul Microsoft Office Excel, program ex-

trem de solicitat din motiv că acesta permite utilizatorilor să eficientizeze lucrările specifice domeniului de activitate al participanților.

Astfel, în cadrul cursurilor din săptămâna precedentă, funcționarii au studiat mai multe facilități importante ale programului Excel care impun organizarea, prelucrarea și afișarea datelor în structuri tabelare, reprezentarea grafică a datelor din tabele, și anume:

- înregistrarea și prelucrarea datelor sub formă tabelară;
- construirea și afișarea sub formă grafică a datelor conținute în tabele;
- lucrul cu bazele de date;

- calcule performante utilizând facilitățile funcțiilor matematice, financiare, statistice, logice, pentru administrarea listelor, pentru căutări și referințe, de tip text;
- securitatea modelelor - ascundere și partajare celule;
- posibilități de actualizare, de calcul interactiv; limbaj de comandă.

Participanții la cursurile anterioare au menționat, în chestionarele de evaluare, utilitatea unor astfel de instruiți, apreciind înalt profesionalismul, competența și modalitatea de prestație a formatorului.

Viorica ȚĂRĂLUNGĂ,
specialist principal,
Departament dezvoltare profesională, AAP

Premierul interimar, Aureliu Ciocoi, a participat la reuniunea șefilor de guverne ai țărilor UEE

Prim-ministrul interimar, Aureliu Ciocoi, a participat, recent, în regim de videoconferință, la reuniunea șefilor de guverne ai țărilor din Uniunea Economică Eurasiatică (UEE), Republica Moldova având statut de observator în cadrul acestui aranjament regional.

În discursul său, Premierul interimar al Republicii Moldova a subliniat importanța acestor întâlniri interguvernamentale, care au un rol semnificativ în deschiderea de noi oportunități pentru dezvoltarea și intensificarea

legăturilor comercial-economice între state.

„Într-o perioadă în care pandemia a generat consecințe grave asupra economiei regionale și globale, Republica Moldova are un interes sporit în dezvoltarea și consolidarea în

continuare a legăturilor comerciale și economice cu partenerii săi, inclusiv cu țările Uniunii Economice Eurasiatice. Această abordare deschide oportunități suplimentare pentru exportul de

mărfuri moldovenești, multe dintre ele fiind deja bine cunoscute de partenerii noștri tradiționali”, a declarat Aureliu Ciocoi.

Șeful interimar al Executivului a menționat faptul că, în ciuda crizei pandemice și a instabilității politice, Guvernul Republicii Moldova lucrează intens pentru crearea condițiilor favorabile digitalizării tuturor sectoarelor economiei și consolidării domeniului IT, stimularea start-up-urilor, atragerea investițiilor și oferirea de noi posibilități generației tinere.

Guvernul va aloca cca 41 milioane de lei pentru acordarea indemnizațiilor unice personalului medical infectat cu COVID-19

Premierul interimar, Aureliu Ciocoi, a solicitat la ședința Cabinetului de miniștri informații referitoare la situația pandemică. Secretarul de Stat al Ministerului Sănătății, Muncii și Protecției Sociale, Tatiana Zatic, a declarat că situația epidemiologică la nivel național este monitorizată zilnic.

Cabinetul de miniștri a decis alocarea, din fondul de intervenție al Guvernului, a circa 41 milioane de lei autorităților publice centrale și cele locale pentru acordarea indemnizațiilor unice personalului medical infectat cu COVID-19, dar și altor angajați care au contractat infecția în timpul exercitării atribuțiilor de serviciu. Numărul beneficiarilor se ridică la 2564 de persoane.

„Guvernul a identificat resurse în această perioadă dificilă pentru a-și onora angajamentul față de cadrele medicale. Vreau să vă asigur că și de acum încolo Cabinetul de miniștri va identifica mijloacele necesare pentru a răsplăti efortul și sacrificiul personalului medical din prima linie”, a subliniat Aureliu Ciocoi.

Executivul a decis acor-

darea, în continuare, a burselor lunare timp de un an pentru sportivii de performanță care nu au participat la competiții internaționale în 2020. Bani vor fi oferți, în funcție de rezultatele obținute la ultima competiție sportivă, în cazul anulării sau amânării competițiilor din cauza infecției Covid-19, sau din alte motive obiective.

„Cunosc dificultățile pe care le confruntă sportivii de performanță și consider oportună această posibilitate de a le permite să beneficieze de burse lunare. Suportul are drept scop menținerea formei sportive și a capacităților necesare pentru a reprezenta Republicii Moldova la campionatele sportive internaționale”, a spus premierul interimar.

Cabinetul de miniștri în exercițiu a aprobat proiectul de lege care prevede extinderea perioadei în care agenții economici pot traversa mai multe puncte de trecere a frontierei de stat. Acestea sunt: „Pervomaisk–Cuciurgan”, „Goianul Nou–Platonovo” și „Novosavițkoe–Cuciurgan. Astfel, agenții economici,

înregistrați sau neînregistrați la Instituția publică „Agenția Servicii Publice”, vor putea efectua proceduri de vămire a mărfurilor, fără perceperea drepturilor de import sau export și fără aplicarea măsurilor de politică economică, dar cu respectarea condiției de a lăsa mărfurile pe teritoriul necontrolat de către organele constituționale.

Aureliu Ciocoi susține că prelungirea în repetate rânduri a acestui termen nu este judicioasă: „Rog Ministerul Finanțelor, în comun cu Ministerul Economiei și Infrastructurii să inițieze acțiunile necesare în vederea elaborării unui proiect de modificare a Hotărârii Guvernului nr. 960/2017 până la data de 15 mai 2021. MAEIE și MAI vor continua dialogul cu partea ucraineană în vederea

avansării procesului privind implementarea fazei finale a controlului în comun pe segmentul central al frontierei de stat moldo-ucrainene începând cu data de 1 iulie 2021.”

În cadrul ședinței Executivului a fost aprobat și proiectul Dispoziției Guvernului cu privire la organizarea și desfășurarea manifestărilor, consacrate Zilei comemorării celor căzuți în războiul din Afganistan, marcată la 15 februarie. Conform proiectului, a fost instituit un Comitet organizatoric, dar și un Plan al activităților de marcare a Zilei Comemorării, a cărui scop este recunoașterea importanței naționale a evenimentelor care au consecutiv retragerea contingentului trupelor militare din Afganistan.

Sursa: Serviciul de presă al Guvernului

Ședință de lucru a MECC cu reprezentanții Serviciului European de Acțiune Externă al Comisiei Europene

Secretarul de stat în domeniul educației Natalia Grîu și secretarul de stat în domeniul tineret și sport Ivan Gheorghiu au participat, recent, la o ședință de lucru cu reprezentanții Serviciului European de Acțiune Externă al Comisiei Europene și ai Delegației UE în Republica Moldova. Evenimentul a avut ca scop discutarea noului Plan Indicativ Multianual 2021-2027 al UE pentru țara noastră.

Secretarul de stat în domeniul educației, Natalia Grîu, a menționat că implementarea consecventă a prevederilor Codului educației prin asigurarea accesului, calității și relevanței educației constituie linia strategică

pe dimensiunea educației. La această etapă, se elaborează o nouă Strategie Educație 2030. Dezvoltarea infrastructurii instituțiilor de învățământ prin asigurarea accesului la apă și servicii de igienă constituie o prioritate. În aceeași ordine de idei, s-a menționat importanța dezvoltării infrastructurii instituțiilor de învățământ pentru asigurarea accesului copiilor cu cerințe educaționale speciale, dar și fortificarea resurselor umane, digitalizarea sistemului de educație, educația inclusivă, promovarea dimensiunii de gen și, nu în ultimul rând, reziliență la condițiile cauzate de pandemie, dar și alte situații critice care ar putea

interveni. „În acest context, crearea pentru fiecare copil a condițiilor optime pentru învățare, asigurarea unui mediu prietenos elevilor și pedagogilor, digitalizarea instituțiilor de învățământ de toate nivelurile și creșterea competențelor digitale ale cadrelor didactice rămâne o prioritate pentru Ministerul Educației, Culturii și Cercetării”, a declarat secretarul de stat Natalia Grîu.

„În domeniul cercetării ne dorim o mai mare deschidere spre circuitul internațional prin intensificarea cooperării la nivel european și internațional în domeniile cercetării și inovării, în acest sens suportul și deschiderea UE sunt necesare pentru Asocierii la noul Program-cadru al Uniunii Europene pentru cercetare și inovare „Orizont Europa”, a mai menționat oficialul.

Secretarul de stat Ivan Gheorghiu a prezentat prioritățile în domeniul tineretului și sportului și anume:

realizarea cercetărilor privind situația și necesitățile tinerilor și elaborarea documentului național de politici în domeniul tineret; susținerea promovării spiritului civic în rândurile tinerilor și dezvoltarea sectorului de voluntariat prin susținerea proiectelor și inițiativelor de tineret privind promovarea voluntariatului și a activismului civic; crearea și dezvoltarea infrastructurii sportive, prin construcția și renovarea complexelor, terenurilor și îmbunătățirea bazei tehnico-materiale a școlilor și centrelor sportive; asigurarea dezvoltării continue a performanțelor sportivilor moldoveni pe arena internațională etc.

Totodată, în domeniul culturii este stabilită elaborarea Strategiei pentru cultură și patrimoniu 2030, susținerea mobilității artistice și a proiectelor internaționale, precum aderarea Republicii Moldova la Programul Europa Creativă 2021-2027.

Platformele de discuții cu reprezentanții comunității educaționale din raioanele Basarabeasca, Ștefan Vodă și Leova

774 de cadre didactice și manageriale din raioanele Basarabeasca, Ștefan Vodă și Leova au participat, recent, la cea de-a treia platformă de discuții inițiată de Ministerul Educației, Culturii și Cercetării cu reprezentanții comunității educaționale din țară.

Ministrul Lilia Pogolșa a subliniat că în această perioadă dialogul privind gradul de aplicabilitate a documentelor elaborate de minister, în mod prioritar, al celor care vizează gestionarea crizei pandemice este esențial. „Aceste discuții ne vor permite să abordăm aspectele esențiale care vizează gestionarea sistemului educațional în situația epidemiologică, aplicarea modelelor de activitate, asigurarea accesului

la educație a elevilor etc. Totodată, vedem în aceste întruniri periodice o oportunitate de diseminare a experienței educaționale pozitive, promovarea practicilor de succes, constituirea unei relații de colaborare reală pentru a sprijini realizarea educației de calitate”, menționat oficialul.

În cadrul discuțiilor, șefii organelor locale de specialitate din raioanele Basarabeasca, Ștefan Vodă și Leova au prezentat date privind organizarea procesului educațional la disciplinele de studii în condițiile pandemiei și anume: asigurarea cu tehnică de calcul a cadrelor didactice și elevilor, școlarizarea elevilor și prevenirea abandonului școlar, transportarea elevilor, organizarea alimentației etc.

Astfel, în vederea dotării cu tehnică de calcul a instituțiilor de învățământ Direcția Învățământ Basarabeasca a asigurat cu scanner, imprimantă și tablă interactivă instituțiile de educație timpurie din s. Sadaclia, Direcția Educație Ștefan Vodă a procurat 34 de tablete pentru învățătorii claselor primare în scopul predării modulului „Educația digitală” pentru clasa I, iar Direcția de Învățământ Leova a procurat 137 de laptopuri în sumă de 800 mii lei.

Alte subiecte abordate în cadrul discuțiilor au vizat: formarea și atestarea cadrelor didactice, instituționalizarea mentoratului în învățământul

general și a formulei de finanțare a instituțiilor preșcolare, implementarea graduală a curriculei disciplinare, ediția 2018/2019, a Cadrului de referință pentru învățământul extrașcolar și al evaluării prin descriptori în învățământul general etc.

Conform ministerului, discuțiile online cu reprezentanții instituțiilor de învățământ din țară vor fi organizate periodic, în scopul menținerii unui dialog continuu cu structurile teritoriale implicate în elaborarea și implementarea politicilor educaționale, dar și pentru identificarea și soluționarea problemelor din instituțiile de învățământ.

Strategia – baza dezvoltării și asigurării bunei guvernări

Aflat în vizită la Biblioteca Științifică a Academiei de Administrare Publică, *președintele raionului Drochia, Alexei VASILEAN*, ne-a onorat cu prezența și în Direcția editorială, discuțiile fiind axate pe diseminarea experienței și practicilor avansate din domeniul administrării publice prin mass-media. Cu atât mai mult, domnia sa fiind la primul an de studii la Academie, la programa de master Management.

- Cu ocazia unei deplasări de serviciu la Chișinău, ne mărturisește Alexei Vasilean, am hotărât să intru și pe la Academie, la bibliotecă, pentru a selecta ceva literatură de domeniu și a mă informa despre modul cum pot accesa bazele de date de aici, dar și cele internaționale. Sunt destul de necesare aceste lucruri în condițiile regimului de studii la distanță, provocate de nemăitâlnita epidemie. Un alt motiv este că planificăm elaborarea „Strategiei de Dezvoltare Socio-Economică a raionului Drochia pentru perioada 2021-2030”.

- Ceea ce va însemna o nouă etapă în dezvoltarea raionului, deci care sunt direcțiile prioritare ale acestei noi strategii?

- În anii 2016 – 2020, conducerea raionului Drochia a activat potrivit Strategiei de dezvoltare socio-economică a raionului, aprobată pentru perioada respectivă.

La finele lunii decembrie a anului 2020, urmare a constituirii grupului de lucru, a fost dat startul elaborării „Strategiei de Dezvoltare Socio-Economică a raionului Drochia pentru perioada 2021-2030”.

Suntem la etapa prelucrării chestionarelor de colectare a datelor necesare pentru elaborarea acesteia.

Pentru perioada 2021-2030, având în vedere realizările de până acum, au fost trasate următoarele direcții principale de dezvoltare so-

cial-economică a raionului:

- îmbunătățirea serviciilor turistice din raionul Drochia prin diversificarea portofoliului de produse turistice, dezvoltarea capacității instituționale în domeniul turismului, ameliorarea stării fizice a obiectivelor de destinație turistică și promovarea turismului în regiune și republică;

- îmbunătățirea mediului de afaceri prin atragerea investițiilor în raion, crearea și consolidarea infrastructurii de suport în afaceri;

- dezvoltarea economiei prin atragerea și stimularea investițiilor și valorificarea resurselor economice locale;

- dezvoltarea infrastructurii de educație și a activităților culturale și sportive;

- dezvoltarea infrastructurii medicale și sociale prin creșterea calității serviciilor prestate;

- dezvoltarea unui sistem integrat de management al deșeurilor, îmbunătățirea infrastructurii de management și creșterea gradului de acoperire a serviciului de colectare a deșeurilor prin crearea unui poligon de colectare, sortare reciclare și depozitare a deșeurilor;

- îmbunătățirea mediului acvatic prin curățarea albiei râurilor Cubolta și Răut, respectiv, a izvoarelor care alimentează aceste râuri.

Pentru mine, în calitate de președinte al raionului Drochia, interesul cetățeanului este cel care primează. Astfel, ținând cont de prevederile legislației în vigoare, proiectul Strategiei va fi supus consultațiilor publice, iar opinia cetățenilor va avea un rol important în definitivarea acesteia.

- Probabil, că concepția noii strategii se bazează pe realizările de până acum? Ce proiecte mai de valoare au fost implementate, în ultimul timp, în raionul Drochia?

- Dezvoltarea durabilă a raionului Drochia reprezintă o prioritate și ne dorim con-

tinuitate în implementarea proiectelor de dezvoltare. De aceea, după cum am menționat, la elaborarea Strategiei pentru perioada ce urmează se ține de cont de realizările de până acum.

Referindu-mă la proiectele mai de valoare implementate în raion, aș vrea să menționez: construcția stației de epurare în cadrul proiectului „Îmbunătățirea situației ecologice a bazinelor Prut și Nistru prin renovarea sistemelor de epurare a apelor uzate în orașele Cernăuți și Drochia” (costul proiectului - 13,44 mln lei, finanțat de Uniunea Europeană) și „Termoizolarea pereților, schimbarea tâmplăriei exterioare și construcția acoperișului la Centrul de Sănătate din orașul Drochia, în cadrul proiectului „Renovarea centrului de sănătate Drochia „Anatolie Manziuc”, prin eficientizarea energetică”, costul proiectului - 9,77 mln, finanțat de FNDR.

- În context, ce proiecte sunt prevăzute, conform previziunilor noii Strategii, pentru anul curent și pe viitor?

- Pentru anul curent și pe viitor, preconizăm realizarea proiectelor ce țin de:

1. Îmbunătățirea atractivității turistice din Regiunea de Nord a Republicii Moldova, prin reabilitarea conacelor din raionul Drochia;

2. Îmbunătățirea atractivității turistice prin reabilitarea Complexului muzeal „Vila cu parc Mîndîc” și Bi-

sericii din lemn „Adormirea Maicii Domnului” din satul Măcăreuca, raionul Drochia;

3. Extinderea serviciilor de aprovizionare cu apă potabilă spre localitățile raionelor Drochia și Sîngerei prin construcția branșamentului și conectarea la apeductul Soroca-Bălți.

- Realizarea cu succes a proiectelor, dezvoltarea comunităților depinde de profesionalismul funcționarilor publici. În context, cum conlucreți cu Academia de Administrare Publică, care este participarea funcționarilor publici din raion la studii de masterat, la cursuri de dezvoltare profesională?

- Consider că, activitățile legate de pregătirea și formarea profesională a funcționarilor publici constituie una dintre sarcinile și preocupările fundamentale ale oricărui manager public. Or, rezultatele și performanțele autorității publice depind în cea mai mare măsură, dacă nu crucial, de calitatea muncii și de modul de îndeplinire a sarcinilor executate de funcționarii publici în vederea atingerii obiectivelor propuse. De aceea, sunt interesat de creșterea și îmbunătățirea continuă a muncii colegilor, prin participarea la studii de masterat și la cursuri de dezvoltare profesională. Acesta a și fost motivația de a aplica la Academia de Administrare Publică, la programa Management, studii foarte necesare pentru mine în calitate mea de președinte al raionului.

În acest sens, delegăm permanent funcționarii din administrațiile publice de ambele niveluri la cursurile de dezvoltare profesională de la Academia de Administrare Publică, ceea ce constituie un suport sigur pentru îmbunătățirea continuă a serviciilor publice prestate cetățenilor, pentru o bună guvernare la nivel local.

A dialogat Ion AXENTI

Platforma EU.CHISINAU.MD în serviciul orașenilor

Ca un element esențial în procesul de extindere a transparenței, de a fi la curent cu toate problemele și doleanțele orașenilor, municipiul Chișinău a lansat în anul 2020 un inedit proiect în serviciul cetățenilor – Platforma de sesizări EU.CHISINAU.md, care în scurt timp a devenit foarte popular și utilizat de locuitorii municipiului și suburbiilor adiacente.

Și în anul curent Platforma are o largă deschidere în comunitatea urbană. Numai în luna ianuarie 2021, locuitorii municipiului au raportat peste 500 de probleme

prin intermediul platformei de sesizări EU.CHISINAU.md. Chestiunile adresate de cetățeni în perioada de referință se referă la evacuarea deșeurilor, salubritatea curților de blocuri, reabilitarea iluminatului stradal și a obiectivelor de semafor etc.

Astfel, de către serviciile municipale au fost soluționate 75 de probleme, alte 323 sunt în proces de lucru, iar 71 au fost respinse, restul sesizărilor au statut de nou intrate.

Menționăm că, prin intermediul platformei www.eu.chisinau.md primăria Chișinău pune la dispoziția locuitorilor capitalei un serviciu electronic rapid și eficient de comunicare cu serviciile municipale, în scopul identificării și soluționării problemelor urgente din oraș.

Totodată, reamintim cetățenilor despre faptul că pentru raportarea unor probleme mai complexe, poate fi sesizată autoritatea publică locală Chișinău prin intermediul poștei electronice: primaria@pmc.md, corespondența oficială a primăriei municipiului Chișinău, utilizând Platforma doar ca instrument pentru acele probleme care

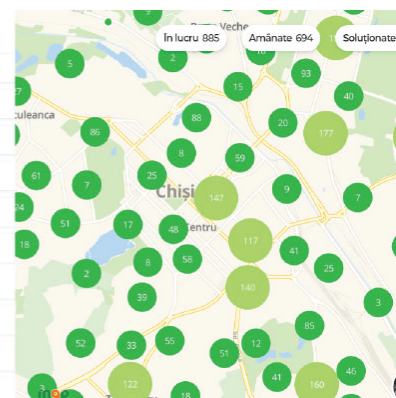
necesită o soluționare și implicare imediată.

De la începutul lansării platformei EU.CHISINAU.md au fost înregistrate 5168 de sesizări, dintre care 3000 au fost examinate și soluționate de către instituțiile municipale.

Vasile CHIRILESCU,
șef Serviciul de presă
mun. Chișinău

Categorii

- Căminare orășenești
- Comerț neautorizat
- Construcții neautorizate / Locuințe
- Drumuri, gropi și semne rutiere
- Energie electrică / termică / gaz
- Iluminare și semafoare
- Maldanezi
- Mașini abandonate
- Parcuri, scuaruri și spații verzi
- Salubritate

Recent, Agenția de Dezvoltare Regională Sud a Ministerului Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului a desfășurat în incinta Consiliului raional Leova o ședință de lucru cu participarea conducerii raionului Leova și primarilor localităților largara, Filipeni, Romanovca și Cupcui, la care s-a discutat despre rezultatele implementării proiectului „Îmbunătățirea serviciilor de alimentare cu apă a localităților largara, Filipeni, Romanovca și Cupcui din raionul Leova” în cadrul proiectului „Modernizarea serviciilor publice de alimentare cu apă și canalizare a localităților din raionul Leova”, finanțat din sursele Uniunii Europene și contribuția autorităților publice locale.

Datorită unei colaborări eficiente în cadrul proiectului, lucrările de construcție a rețelelor de apeduct din satele Cupcui și Romanovca sunt realizate în proporție de 90%, în celelalte sate lucrările sunt în plină desfășurare și finalizarea acestora se preconizează în luna iulie 2021.

Președintele raionului Leova, Nicolae PRIȚCAN, a

Proiecte europene de aprovizionare cu apă în raionul Leova

menționat importanța proiectelor de alimentare cu apă potabilă, infrastructurii și eficienței energetice pentru locuitorii raionului Leova și din numele tuturor și-a exprimat recunoștința pentru suportul financiar acordat

de către Uniunea Europeană, Agenția de Cooperare Internațională a Germaniei GIZ și echipa ADR Sud și le-a mulțumit pentru buna cooperare în cadrul proiectelor.

De asemenea, în cadrul proiectului „Modernizarea serviciilor publice de alimentare cu apă și canaliza-

re a localităților din raionul Leova” are loc extinderea sistemului de canalizare din orașul Leova, care prevede construcția a 13,5 km rețele de canalizare și a unei stații de pompare sub presiune, la aceste rețele vor fi conec-

tate 690 gospodării casnice.

Valoarea totală a proiectului de aprovizionare cu apă și canalizare este de cca 138,5 milioane lei, dintre care 125 milioane lei acordați de UE și 13,5 milioane lei - contribuția locală. Urmare a realizării proiectului de rețele de apă

și canalizare vor beneficia peste 12.000 de locuitori ai orașului Leova și localităților largara, Cupcui, Filipeni și Romanovca.

În cadrul etapei următoare de dezvoltare a sectorului de aprovizionare cu apă a localităților din raionul Leova urmează identificarea de resurse financiare și implementarea a 3 noi proiecte regionale de aprovizionare cu apă și canalizare.

Realizarea acestor proiecte va contribui la dezvoltarea infrastructurii de aprovizionare cu apă și canalizare a localităților din raionul Leova, inclusiv vor crea posibilități de conectare a localităților adiacente raionului Leova, oferind, astfel, accesul sigur la alimentarea cu apă potabilă de calitate pentru cca 24 mii de locuitori.

Valeriu PORUBIN,
manager local al
Proiectului MSPL AAC
în raionul Leova

Repere ale organizării administrativ-teritoriale în România întregită

Ion XENOFONTOV,
doctor în istorie,
Universitatea
de Stat din Moldova

După realizarea Marii Uniri din anul 1918, dintr-o anumită inerție au fost perpetuate anumite tradiții administrative ale teritoriilor unificate. Printr-o serie de decrete-legi, adoptate în aprilie–decembrie 1918 pentru Basarabia și Bucovina și ianuarie 1919 pentru Transilvania, a fost menținută, temporar, legislația anterioară. Respectiv, în Basarabia funcționa legislația rusească, în Bucovina cea austriacă, iar în Transilvania dreptul maghiar și codul civil austriac. În Transilvania, în perioada 2 decembrie 1918 – 20 aprilie 1920, a funcționat Consiliul Dirigent, singurul organism provincial cu atribuții executive și legislative limitate, stabilite de guvern.

Dezideratul major l-a constituit, totuși, crearea și consolidarea noilor realități emergente din procesul firesc al unificării statului românesc.

Între 1918 și 1925, în România Întregită, segmentată în 76 de județe, au funcționat patru regimuri administrative, care au evoluat sub diferite sisteme politice, cu caracteristici distincte, generând decupaje și dezechilibre esențiale din perspectiva suprafeței teritoriale, demografice, infrastructurii de comunicare etc. De exemplu, județele din Bucovina erau de 7–10 ori mai mici decât

cele din Basarabia sau decât unele județe din Transilvania și Banat. Potrivit cercetătorului Radu Săgeată, dacă Basarabia ar fi fost organizată după suprafața teritorială a județelor din Bucovina, ar fi trebuit să aibă nu 9, ci 49 de județe. Art. 4 din Constituția României din anul 1923 stabilea că structura administrativ-teritorială a României este formată din județe și comune. Basarabia, cu o populație de 1 935 412 de oameni, avea o suprafață teritorială de 44 422 km², suprafața medie a județelor era de 4 935,8 km², iar populația medie pe județ era de 215 046 de locuitori.

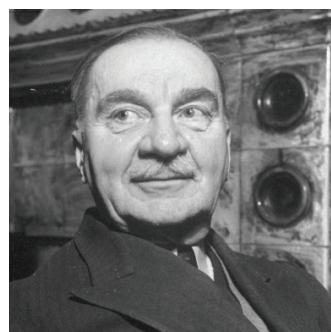
Geograful Simion Mehedinți, președintele Comisiei constituite pentru elaborarea primului proiect administrativ-teritorial unitar al României Întregite.

Necesitatea de a asigura un proces unic de organizare administrativ-teritorială a noului stat a generat elaborarea a diferitor proiecte, unele întocmite în direcția centralizării, altele bazate pe un regionalism administrativ fundamentat pe descentralizare și autonomie locală. Comisia formată pentru elaborarea primului decupaj administrativ-teritorial unitar al României era constituită din șapte personalități, inclusiv trei geografi, din reprezentanți ai armatei: Simion Mehedinți – președinte, Vintilă Mihăilescu – secretar general, Al. Crăsnaru, Vasile Meruțiu, colonelul Linteș, colonelul A. Vasilescu și Al. Grigorescu – membri.

La 14 iunie 1925, a fost adoptată Legea privind unificarea administrativă din

România, urmată de promulgarea la 3 august 1929 a Legii pentru organizarea administrațiunii locale care, până în anul 1938, a constituit un element important în direcția democratizării și descentralizării administrației publice locale. În anul 1930, structura administrativ-teritorială a României era constituită din nouă provincii, 71 județe, 322 plăși, 172 orașe și 15 201 sate.

Următoarea reformă administrativă a avut loc după instaurarea dictaturii regale de către Carol al II-lea, prin adoptarea Constituției din 24 februarie 1938 și a Legii administrative din 14 august

Iuliu Maniu, liderul Partidului Național Țărănesc

1938, lege care finaliza ciclul reformelor administrativ-teritoriale din perioada interbelică. În locul județelor, personalitate juridică formată în 1864, s-au creat noi macrostructuri, numite 10 ținuturi, care au funcționat până în septembrie 1940. Ținuturile au fost considerate „entități geografice și economice bine definite, punând laolaltă pe locuitorii înfrățiți ai României noi, după nevoile reale ale lor, după așezarea geografică firească, după căile de comunicație, după caracterul comun al vieții economice, după resursele de care dispun” (Armand Călinescu, *Spiritul noului regim administrativ*, în: *Enciclopedia României*, vol. II, București, 1938, p. 4.). Cele zece ținuturi erau: Olt, cu reședința în Craiova, Bucuregi (București), Ținutul Mă-

rii (Constanța), Dunărea de Jos (Galați), Prut (Iași), Mureș (Alba Iulia), Someș (Cluj), Timiș (Timișoara), Nistru (Chișinău), Suceava (Cernăuți). Reprezentantul executivului în ținut era denumit Rezident regal, fiind investit pentru o perioadă de 6 ani prin decret regal la propunerea ministrului de interne.

Evoluția organizării administrativ-teritoriale a României interbelice a inclus două direcții: cea centralistă, aplicată de liberali în primul deceniu interbelic, prevedea înlăturarea autonomiei locale și negarea provinciilor istorice, iar direcția regionalistă era sprijinită de țăraniști, adepți ai unității în diversitate prin macroregiuni care să se suprapună provinciilor istorice și care să dispună de o largă autonomie locală. În anii 1928–1931, Partidul Național Țărănesc, în scopul descentralizării, au creat șapte „directorate ministeriale locale”, organizate în marile centre provinciale: București, Cernăuți, Chișinău, Cluj, Craiova, Iași și Timișoara.

După Marea Unire s-au purtat discuții referitoare la transferarea capitalei României Întregite într-un oraș din centrul țării – Brașov sau Alba Iulia – însă nu s-a întreprins nimic concret în această privință. Cele mai mari orașe ale statului reîntregit erau București, Chișinău, Cernăuți, Galați, Iași.

Procesul de organizare administrativ-teritorială a României Întregite a reflectat realitățile noului stat unitar. A coagulat cele mai luminate minți de epocă, care au venit cu propuneri și inițiative valorificate prin acte legislative. Totodată, reformele realizate în domeniul vizat demonstrează un transfer de la deciziile democratice la cele de centralizare excesivă.

Un loc aparte între siturile arheologice medievale de pe teritoriul Republicii Moldova îl ocupă așezările urbane de la Orheiul Vechi (com. Trebujeni, r-nul Orhei), Costești (r-nul Ialoveni) și Lăpușna (r-nul Hîncești).

Dintre aceste trei orașe medievale se evidențiază, în primul rând, Orheiul Vechi, care este și cel mai intens cercetat, și cel mai bine cunoscut ansamblu arheologic din Republica Moldova. Faimosul sit medieval la care ne referim este amplasat pe o înălțime dominantă, numită Peștere, înconjurată din trei părți de meandrele râului Răut, la circa 20 km de confluența sa cu Nistrul. Singura porțiune accesibilă, aflată înspre vest, a fost prevăzută cu două șiruri de fortificații, compuse din valuri de pământ și bărne și din șanțuri de apărare, amenajate în sec. XV-XVI. Având această amplasare strategică, cu o suprafață de cca 200 ha, Orheiul Vechi a cunoscut în calitate de așezare urba-

Despre orașul medieval de la Orheiul Vechi

nă două perioade distincte de existență: una, în sec. XIV sau, mai exact, în anii 30-60 ai acestui veac, când statul mongol Hoarda de Aur a întemeiat și stăpânit aici un oraș de factură orientală, denumit Şehr al-cedid (Orașul Nou), și a doua, în sec. XV-XVI, când pe acest promontoriu de pe malul drept al Răutului a înflorit un târg moldovenesc, care purta numele de Orhei.

Deși a avut o perioadă destul de scurtă de existență, orașul Hoardei de Aur a cunoscut o dezvoltare formidabilă, marea majoritate a construcțiilor și edificiilor monumentale scoase la lumină până în prezent, aparțin așezării urbane mongole.

Mai mulți specialiști consideră că, între anii 1363-1365, în orașul Şehr al cedid și-a avut reședința chiar conducătorul Hoardei de Aur, Abdallah han.

Orașul moldovenesc de la Orheiul Vechi a luat ființă la începutul sec. XV și a existat până după mijlocul veacului următor, cunoscând o dezvoltare maximă în timpul domniei lui Ștefan cel Mare (1457-1504). În perioada existenței târgului moldove-

nesc au fost reconstruite și reutilizate citadela de piatră și „palatul” de cărămidă din interiorul ei, care a devenit reședința pârcașilor cetății. La începutul sec. XV, în colțul de sud-vest al fortăreței de piatră a fost construită o locuință de piatră cu două nivele, în umplutura căreia au fost găsite două tunuri de bronz din vremea domniei lui Ștefan cel Mare, piese de armament care sunt unice nu doar pentru Republica Moldova. Dintre edificiile publice existente în perioada târgului medieval, până în prezent au fost descoperite și cercetate în zone diferite două biserici, dintre care una de piatră și alta de lemn, construcția de piatră fiind mai veche și datată de unii specialiști chiar în perioada orașului Hoardei de Aur.

În afară de structurile monumentale menționate mai sus, la Orheiul Vechi, în diferite sectoare ale sitului, în

urma a peste 50 de campanii arheologice, au fost descoperite numeroase locuințe, ateliere meșteșugărești și diferite alte complexe, precum și o cantitate imensă de materiale arheologice datând din sec. XIV-XVI, dar și din alte perioade istorice.

Avându-se în vedere importanța și valoarea excepțională a complexului arheologic de la Orheiul Vechi pentru cultura și istoria națională, în anul 2007 a fost constituită Rezervația cultural-naturală „Orheiul Vechi”, instituție publică care trebuie să gestioneze și să pună în valoare corespunzător patrimoniul cultural și natural din această spectaculoasă zonă geografică a Moldovei.

Vlad VORNIC,
doctor, director al
Agenției Naționale
Arheologice

Abonarea 2021

Continuă abonarea pentru anul 2021 la revista științifico-metodică trimestrială „ADMINISTRAREA PUBLICĂ” și la ziarul „FUNCȚIONARUL PUBLIC,” publicații ale Academiei de Administrare Publică.

Revista „Administrarea Publică” apare trimestrial.

Costul unui abonament:

3 luni - 42 lei; 6 luni - 84 lei.

Indice poștal: 76957

Ziarul „Funcționarul Public” apare de 2 ori pe lună.

Costul unui abonament:

3 luni - 39 lei; 6 luni - 78 lei.

Indice poștal: 67919

ECHIPA REDACȚIONALĂ:

Sergiu VLADICA - șef secție

Ion AXENTI - specialist principal

Ana-Laura PAȘNIC - specialist principal

Marina PASTUH - inginer-programator

ADRESA NOASTRĂ:

MD 2070

mun. Chișinău, str. Ialoveni, 100.

Ziarul apare de două ori pe lună.

Indice 67919.

Coli de tipar 1,5. Tiraj: 300.

Bun de tipar 15.02.2021

CONTACTE:

E-mail: aap.editura@yahoo.com

Tel: 0- 22- 28-40-78

